

W prostocie tkwi siła

Rytm i technika gry na gitarze

DLA

BYSTRZAKÓW™

Dowiedz się, jak:

- opanować podstawy czytania muzyki, liczenia rytmów oraz uderzania strun palcami i piórkem
- poprawić swoje umiejętności rytmicznej gry i wyczucia rytmu
- rozwinąć techniki stosowane w takich stylach jak pop, rock, blues, folk i funk

Dodatkowe nagrania i filmy z demonstracjami przykładów na stronie internetowej

septem
septem.pl

Desi Serna

nauczyciel gitary i założyciel guitar-music-theory.com

Tytuł oryginału: Guitar Rhythm & Technique For Dummies
Tłumaczenie: Marcin Machnik
ISBN: 978-83-283-2802-0

Original English language edition Copyright © 2015 by John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey.
All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part any form. This translation
published by arrangement with John Wiley & Sons, Inc.

Oryginalne angielskie wydanie Copyright © 2015 by John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey.
Wszelkie prawa, włączając prawo do reprodukcji całości lub części w jakiegokolwiek formie,
zarezerwowane. Tłumaczenie opublikowane na mocy porozumienia z John Wiley & Sons, Inc.

Translation copyright © 2017 by Helion S.A.

Wiley, the Wiley Publishing Logo, For Dummies, Dla Bystrzaków, the Dummies Man logo, Dummies.com,
Making Everything Easier, and related trade dress are trademarks or registered trademarks of John Wiley
and Sons, Inc. and/or its affiliates in the United States and/or the other countries. Used by permission.

Wiley, the Wiley Publishing Logo, For Dummies, Dla Bystrzaków, the Dummies Man logo, Dummies.com,
Making Everything Easier i związana z tym szata graficzna są markami handlowymi John Wiley and Sons,
Inc. i/lub firm stowarzyszonych w Stanach Zjednoczonych i/lub innych krajach. Wykorzystywane na
podstawie licencji.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej
publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną,
fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje
naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich
właścicieli.

Autor oraz Wydawnictwo HELION dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były
kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane
z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Wydawnictwo HELION nie
ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji
zawartych w książce.

Pliki z przykładami omawianymi w książce można znaleźć pod adresem:
<ftp://ftp.helion.pl/przyklady/rtgiby.zip>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://septem.pl/user/opinie/rtgiby>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydawnictwo HELION
ul. Kościuszki 1c, 44-100 GLIWICE
tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63
e-mail: septem@septem.pl
WWW: <http://septem.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Printed in Poland.

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to! » Nasza społeczność

Spis treści

O autorze.....	11
Podziękowania od autora.....	13
Wprowadzenie.....	15
O książce	15
Naiwne założenia.....	16
Ikony wykorzystane w książce.....	17
Materiały dodatkowe.....	17
Co dalej.....	18
<i>Część I: Wprowadzenie do zagadnienia rytmu i technik gitarowych.....</i>	19
Rozdział 1: Rytm i technika w kilku słowach.....	21
Znaczenie rytmu i umiejętności technicznych.....	21
Czytanie i granie prostych rytmów	22
Rozwijanie techniki bicia	22
Szlifowanie technik gry dłonią przyciskającą struny.....	22
Praca nad technikami uderzania strun	23
Korzystanie z wajchy.....	23
Granie za pomocą rurki do slide'u oraz w otwartych strojach	23
Zapewnienie odpowiedniej dawki ćwiczeń	24
Rozdział 2: Poznajemy tajniki zapisu nutowego i metrum.....	25
Trzymaj palec na pulsie.....	25
Podział na ćwiartki	26
Notacja rytmiczna.....	27
BPM.....	27
Metrum	27
Granice taktu	28
Akordy.....	28
Zrób sobie pauzę.....	28
Co powiesz na półówkę?	30
A teraz pójdziemy na całość	30
Łuk, który nie strzela	31

6 Rytm i technika gry na gitarze dla bystrzaków _____

Mieszanka	31
Granie w metrum 3/4	32
Połącz kropki	32

Część II: Czytanie rytmów i schematów bicia..... 33

Rozdział 3: Ósemkowe schematy bicia 35

Nadrabiamy zaległości w ósemkach	35
Downbeat i upbeat	36
Wybierz sposób piórkowania	36
Trening ósemek.....	37
Wybrzmiewanie i pauzy.....	38
Łuki, z których się nie strzela.....	38
Unoszenie się nad strunami.....	38
Jesteśmy w kropce.....	39
Dość wybrzmiewania, czas na pauzę	40
Jak korzystać z tłumika	40
Popularne schematy ósemkowe	40
Rytmy z pauzami	44
Uderzanie stłumionych strun.....	46

Rozdział 4: Szesnastkowe schematy bicia..... 49

Słodkie szesnastki	49
Popularne schematy szesnastkowe	51
Rytmy z pauzami.....	54
Uderzanie stłumionych strun.....	56
Cztery kroki do funkowania	57
Akcentowanie.....	60

Rozdział 5: Triole, rytm mieszany i metrum złożone 61

Trzy kręgi piekła: triole	61
Shuffle, czyli rytm mieszany.....	63
Złożone zainteresowania: metrum ósemkowe	66

Część III: Techniki dłoni przyciskającej struny..... 69

Rozdział 6: Palcowanie akordów i skal 71

Przebieieranki palcami, czyli różne sposoby chwytania akordów.....	71
Palcowanie otwartych akordów.....	72
Akordy barowe bazujące na E.....	75
Akordy barowe bazujące na A.....	76
Na dużą skalę: eksperymentowanie z palcowaniem skal	78
Palcowanie pentatonik	78
Palcowanie skal durowych.....	81
Oktawy	84

Rozdział 7: Artykulacja i ekspresja 87

Techniki artykulacji.....	87
Hammer-on, czyli młotkowanie.....	87
Jak wprawnie zerwać strunę, czyli pull-off.....	89
Ślizg kontrolowany, czyli slide.....	93
Coś dla ozdoby, czyli przednutki.....	94
Jak zostać podciągaczem, czyli o podciąganiu strun.....	96
Najważniejsze są dobre wibracje.....	100
Tapping.....	102

Rozdział 8: Flażolety..... 107

Naturalne jest najlepsze: flażolety naturalne.....	107
Zadbaj o dobry strój: strojenie za pomocą flażoletów.....	111
Sztuczne słodziki, czyli granie flażoletów sztucznych.....	112
Flażolety szarpane w praktyce.....	116
Flażolety „szczypane”.....	119

Rozdział 9: Niestandardowe stroje gitary i gitara slide’owa 121

Odmienne stroje gitary.....	121
Przestrzajanie w górę lub w dół.....	122
Drop D, czyli obniżone D.....	122
Podwójne drop D.....	124
DADGAD.....	125
Strój otwarte E.....	125
Strój otwarte G.....	127
Gitara slide’owa.....	128
Wybór rurki.....	128
Wybór palca.....	128
Poprawna technika gry.....	129
Granie rurką w otwartych strojach.....	133

Część IV: Techniki dłoni uderzającej struny..... 137**Rozdział 10: Piórkowanie: przegląd technik..... 139**

Gra piórkem.....	139
Na zmianę, czyli piórkowanie naprzemienne.....	140
Tremolo: powtarzanie jednego dźwięku z dużą szybkością.....	145
Granie na stłumionych strunach.....	147
Sweeping i raking.....	148
Ekonomiczne piórkowanie.....	150
Piórkowanie od wewnątrz i z zewnątrz.....	152
Przeskok w dal, czyli omijanie strun.....	153
Skrzyżuj palce, czyli crosspicking.....	155

Rozdział 11: Jak zostać mistrzem gry palcami: przegląd technik 157

Poznaj swoje palce	157
Zabieramy się do gry palcami	158
Granie melodii z akordami w jazzowym stylu	163
Granie hybrydowe: uderzanie palcami i piórkami	166
Rytmiczny slapping na gitarze.....	169

Rozdział 12: Korzystanie z systemu tremolo 173

Co to jest tremolo?	173
Korzystanie z systemu tremolo	174
Wibrato wająką	175
Nurkowanie wająką	176
Krótkie zejście wająką.....	178
Podejście wająką	178

Część V: Praktyka czyni mistrza..... 181

Rozdział 13: Szlifowanie gry rytmicznej..... 183

Powoli i bez udziwnień.....	183
Umiarkowanie i soczyście	185
Szybko i wściekle	186

Rozdział 14: Piórkowanie schematów melodycznych na skalach 187

Cyfrowy świat	187
Trójkowe schematy melodyczne	188
Czwórkowe schematy melodyczne	192
Tercyjne schematy melodyczne.....	195

Część VI: Dekalogi 197

Rozdział 15: Dziesięć utworów technicznych..... 199

„Purple Haze” (1967)	199
„Stairway to Heaven” (1971)	199
„Free Bird” (1974)	200
„Wish You Were Here” (1975).....	200
„Hotel California” (1977)	200
„Dust in the Wind” (1978)	201
„Pride and Joy” (1983)	201
„Master of Puppets” (1986)	201
„Sweet Child O’ Mine” (1988)	202
„Tears in Heaven” (1992).....	202

Rozdział 16: Dziesięciu (mniej więcej) gitarzystów inspirujących pod względem technicznym i rytmicznym	203
Chet Atkins C.G.P. (1924 – 2001).....	204
B.B. King (1925 – 2015)	204
Bob Dylan (1941 –).....	204
Jeff Beck (1944 –).....	205
Tony Iommi (1948 –).....	205
James Taylor (1948 –)	205
Mark Knopfler (1949 –).....	206
Bonnie Raitt (1949 –).....	206
Nile Rodgers (1952 –)	206
Eddie Van Halen (1955 –)	207
Kirk Hammett (1962 –)	207
Dodatek: Nagrania i filmiki	209
Nagrania	209
Filmiki	211
Skorowidz	213

10 Rytm i technika gry na gitarze dla bystrzaków _____

Rozdział 9

Niestandardowe stroje gitary i gitara slide'owa

W tym rozdziale:

- ▶ Stosowanie innych strojów gitary, w tym otwartych.
- ▶ Granie z wykorzystaniem szklanej lub metalowej rurki slide.
- ▶ Dodatkowe materiały audio i wideo na stronie poświęconej książce.

W tym rozdziale poruszam dwa tematy, które mają ze sobą wiele wspólnego. Pierwszy dotyczy przestrajania gitary w taki sposób, żeby móc uzyskać akordy i brzmienia, których normalnie nie da się zagrać, a drugi — techniki grania z wykorzystaniem szklanej lub metalowej rurki, pozwalającej na płynną zmianę wysokości dźwięków. Ten styl grania zwykle wiąże się z takim przestrojeniem gitary, aby wszystkie otwarte struny tworzyły akord. W pierwszej części rozdziału nauczysz się korzystać z przestrojonej gitary bez slide'u, a w drugiej części — ze slide'em.

Jeśli masz kilka gitar, warto na czas lektury mieć je pod ręką. Nastrojenie każdej z nich inaczej jest wygodniejsze niż ciągle przestrajanie jednego instrumentu.

Odmienne stroje gitary

Nie zagłębiając się zbytnio w szczegóły, można powiedzieć, że standardowy strój umożliwia zagranie większości możliwych skal i akordów w najlogiczniejszy i najwygodniejszy sposób. Nastrojenie gitary inaczej tworzy ograniczenia, ale wraz z nimi pojawiają się określone możliwości, które w pewnych sytuacjach są pożądane. Na przykład slide zmusza gitarzystę do „przyciskania” akordów na jednym progu, dlatego najlepiej nastroić gitarę tak, aby większość potrzebnych dźwięków była na tym samym progu. W niektórych stylach muzyki są potrzebne dźwięki otwartych strun nieuwzględnione w standardowym stroju. Bez zmiany stroju nie da się też uzyskać pewnych typów akordów, a zmiana może ułatwić palcowanie niektórych akordów.

Istnieje nieskończenie wiele możliwości nastrojenia gitary. W tym rozdziale skupię się na kilku przykładach, które są najczęściej stosowane w muzyce popularnej. Na początek pokażę Ci drobne zmiany, które nie wpłyną zbytnio na palcowanie — na przykład przestrojenie gitary o pół tonu w dół lub w górę albo przestrojenie jednej struny. Dopiero potem przejdziemy do otwartych strojów, które zmuszają do ponownego przemyślenia układu palców we wszystkim, co grasz.

Przestrajanie w górę lub w dół

Pierwszy odmienny sposób strojenia, z jakim prawdopodobnie się spotkasz, polega na przestrojeniu wszystkich strun nieco wyżej lub niżej, ale z zachowaniem interwałowych różnic między strunami. Przykładem może być najpopularniejszy poza standardowym strój z wszystkimi strunami obniżonymi o pół tonu. Układ strun zmieni się z E-A-D-G-H-E na Es-As-Des-Ges-B-Es. (Twój tuner może zamiast tego wyświetlać nazwy stosowane za oceanem — E β -A β -D β -G β -B β -E β — lub ich enharmoniczne ekwiwalenty, czyli D $\#$ -G $\#$ -C $\#$ -F $\#$ -A $\#$ -D $\#$). Ten strój jest powszechnie nazywany **strojem Es**.

Na gitarze w stroju Es schematy skal i formy akordów pozostają nienaruszone — zmieniają się tylko wysokości dźwięków. A gitarzyści mogą stosować wyuczone lokalizacje nut. Inaczej mówiąc, pustą szóstą strunę wciąż nazywa się struną E, nawet jeśli tak naprawdę jest przestrojona do Es. Na tej samej zasadzie, gdy przyciskasz otwarty akord G, nazywasz go G, mimo że brzmi jak Ges. Dotyczy to także zapisu nutowego i tabulaturowego — gdy utwór należy zagrać na gitarze w stroju Es, jest to zaznaczone na początku, a wszystkie dźwięki są zapisane jak w normalnym stroju.

W większości zespołów, gdy w użyciu jest strój Es, korzystają z niego wszyscy grający na gitarach, w tym basiści, żeby nie było nieporozumień. Problem pojawia się wówczas, gdy gitarzysta w stroju Es gra z innym instrumentalistą, na przykład pianistą, a dźwięki nie są nazywane zgodnie z ich realną wysokością. W takim przypadku dźwięk szóstej struny nazywaj **Es**, dźwięk trzeciej struny — **Ges** itd.!

Strój Es jest niezwykle popularny. Grając na gitarze, nie sposób na niego nie trafić. Kilka szybkich przykładów: *Sweet Child o' Mine* Guns N' Roses, *Sunday Bloody Sunday* U2 i *Across the Universe* Beatlesów. Jimi Hendrix często stroił tak gitarę, między innymi w *All Along the Watchtower*, *Little Wing*, *Red House* i *Voodoo Child (Slight Return)*. Niemal każda piosenka Steviego Raya Vaughana jest w tym stroju. W swoich podręcznikach często odwołuję się do przykładów utworów w stroju Es.

Powodów stosowania tego stroju jest kilka. Niektórzy muzycy po prostu lubią niższe brzmienie, wokalistom nieco łatwiej jest wyciągnąć najwyższe dźwięki melodii, a gitarzyści cieszą się łatwością podciągania i naciskania strun.

Możesz także spotkać się z utworami, w których gitara ma strój obniżony o cały ton, na przykład *Yesterday* Beatlesów czy *Lithium* Nirwany. Z kolei w *Ramblin' Man* The Allman Brothers Band gitara jest nastrojona o pół tonu *wyżej*.

Jeśli gitara ma być nastrojona inaczej niż standardowo, informacja o tym znajduje się na początku nut. Strój jest zazwyczaj wskazywany w lewym górnym rogu, lecz czasem też podaje się go pod pierwszym taktem tabulatury. To, czy lista strun zaczyna się od najgrubszej, czy od najcieńszej, zależy od osobistych preferencji twórcy (a czasem od możliwości oferowanych przez program do tworzenia tabulatur i nut). Zanim zabierzesz się do przestrajania, sprawdź, od której struny zaczyna się lista.

Drop D, czyli obniżone D

Następny odmienny sposób strojenia, z jakim przypuszczalnie się spotkasz, polega na obniżeniu szóstej struny o cały ton do D i pozostawieniu pozostałych strun bez zmian. W stroju **obniżone D** (ang. *drop D*) schematy skal i formy akordów na pierwszych pięciu strunach są takie same. Tylko na szóstej strunie trzeba zmienić palcowanie.

D można obniżyć za pomocą tunera lub strojenia względnego, „na ucho”. Szóstą strunę trzeba przestroić o cały ton, czyli do dźwięku, który znajdowałby się dwa progi niżej niż dźwięk pustej struny. Większość gitarzystów uderza pustą strunę D, a potem gra flażolet na szóstej strunie i przestrajają ją, porównując oba dźwięki. Niektórzy gitarzyści po prostu dopasowują szóstą strunę do czwartej, aż uzyskają interwał oktawy, bo nie przeszkadza im ta różnica.

Zmiana napięcia jednej struny może wpłynąć na pozostałe. Gdy szóstą strunę przestroisz do D, sprawdź, czy pozostałe nie zmieniły swojej wysokości, i dostrój je, jeśli trzeba.

Jeżeli uderzysz dwie struny, które do siebie nie pastują, usłyszysz falowanie dźwięku. Im bliższe będą ich wysokości, tym wolniejsze falowanie, a gdy dojdiesz do tych samych wysokości, dźwięk przestanie falować. Pamiętaj o tym, gdy stroisz „na ucho”.

Gitarzyści lubią strój drop D ze względu na głębokie brzmienie niskiego D i łatwość grania power chordów. Normalnie zagranie otwartego akordu D wymaga wytlumienia szóstej i piątej struny, lecz w drop D możesz uderzyć wszystkie sześć strun. Gdy grasz power chordy na szóstej strunie w normalnym stroju, piąty stopień znajduje się dwa progi wyżej niż podstawa, a w drop D akord o budowie „podstawa-piąty stopień-podstawa” możesz zagrać jednym palcem, przyciskając wszystkie trzy najgrubsze struny na tym samym progu.

Rysunek 9.1 (nagranie nr 40) przedstawia krótki przykład, który demonstruje łatwość grania power chordów w drop D. Przekonasz się też w praktyce, że formy akordów niekorzystające z szóstą struną pozostają bez zmian, a otwarty akord D można zagrać na wszystkich sześciu strunach.

Drop D
 ⑥ = D

♩ = 100

D5 F5 G5 F5 D5 B C D

Rysunek 9.1.
 Granie
 w drop D

© John Wiley & Sons, Inc.

Strój drop D jest dość popularny. Usłyszysz go na gitarze akustycznej w utworach *Dear Prudence* Beatlesów, *Harvest Moon* Neila Younga, *Country Road* Jamesa Taylora i *Your Body Is a Wonderland* Johna Mayera. Przykłady z gitarą elektryczną to *Outshined* Soundgarden, *The Beautiful People* Marilynna Mansona, *Killing in the Name* Rage Against the Machine, *Fat Bottomed Girls* Queen i *Higher* Creed. Natomiast *Moby Dick* Led Zeppelin zawiera świetny przykład bazującego na pentatonice riffu zagranej o z przestrojoną szóstą struną.

Utwór *I Am a Man of Constant Sorrow* Soggy Bottom Boys to utwór w drop D z kapodastrem na trzecim progu. *The Chain* Fleetwood Mac jest także w drop D, ale z kapodastrem na drugim progu.

Aby zagrać utwór *Unchained* zespołu Van Halen, musisz najpierw przestroić wszystkie struny o pół tonu niżej (strój Es), a następnie obniżyć szóstą strunę o cały ton do Des. To samo dotyczy *Heart-Shaped Box* i *All Apologies* Nirwany.

Podwójne drop D

Ten sposób strojenia idzie o krok dalej niż poprzedni, gdyż obniżone do D zostają obie struny E. Jeśli po poprzedniej sekcji masz gitarę w drop D, musisz tylko obniżyć o cały ton pierwszą strunę. Użyj tunera elektronicznego lub dopasuj tę strunę na słuch do trzeciego progu drugiej struny. Gdy tak zrobisz, uzyskasz strój zwany **podwójnym drop D**. Pamiętaj o sprawdzeniu pozostałych strun i dostrojeniu ich, jeśli to konieczne.

W podwójnym drop D schematy skal i formy akordów na strunach od drugiej do piątej pozostają bez zmian. Standardowe palcowanie nie sprawdzi się tylko na obu strunach E. Ten strój, podobnie jak drop D, jest najczęściej stosowany w utworach w tonacji D, bo korzystnie jest mieć tonikę D zawsze pod ręką na pustej strunie.

Rysunek 9.2 (nagranie nr 41) przedstawia progresję w D wykorzystującą formy akordów, które w normalnym stroju dałyby akordy Dsus2-a7-C-G/H. Ponieważ w górnej warstwie każdego akordu słychać dźwięk D, uzyskasz znacznie bogatsze brzmienie i progresję D5-a11-Cadd9-G/H. Coś podobnego słychać w utworze *Cinnamon Girl* Neila Younga, który w wielu fragmentach wykorzystuje unikalne cechy podwójnego drop D. Dobrym przykładem jest też piosenka Younga wykonywana z zespołem Crosby, Stills & Nash, zatytułowana *Ohio*, której warto się nauczyć.

Podwójne drop D

- ① = D ④ = D
- ② = H ⑤ = A
- ③ = G ⑥ = D

♩ = 100

The musical notation shows a 4/4 progression of chords: D5, a11, Cadd9, G/H, and D5. The fretboard diagram below the staff shows the following fingerings for each chord:

Chord	6th	5th	4th	3rd	2nd	1st
D5	0	0	0	0	0	0
a11	0	0	0	0	0	0
Cadd9	0	1	1	1	1	1
G/H	0	0	0	0	0	0
D5	0	0	0	0	0	0

Rysunek 9.2.
Granie
w podwójnym
drop D

© John Wiley & Sons, Inc.

Innymi przykładami utworów w podwójnym drop D są *Black Water* The Doobie Brothers, *Going to California* Led Zeppelin i *Gold Dust Woman* Fleetwood Mac.

DADGAD

Nazwa tego stroju wzięła się od dźwięków, do których należy nadać kolejne struny od najniższej do najwyższej, czyli D-A-D-G-A-D. W porównaniu ze standardowym strojem obniżasz o cały ton szóstą, drugą i pierwszą strunę. Jeśli po poprzedniej sekcji masz gitarę w podwójnym drop D, obniż tylko drugą strunę, dopasowując ją do drugiego progu trzeciej struny lub do flażoletu na dwunastym progu piątej struny.

Strój DADGAD, nazywany także **strojem Dsus4**, ma brzmienie, które kojarzy się ze szkocką lub irlandzką muzyką. Najbardziej znane przykłady ze świata rocka to *White Summer/Black Mountain Side* i *Kashmir* Led Zeppelin. Wirusowy filmik Andy'ego McKee *Drifting* jest także w stroju DADGAD. Ten sam strój został wykorzystany również w utworach *Tree Top Flyer* Stephena Stillsa, *Armistice Day* Paula Simona i *Out on the Western Plain* Rory'ego Gallaghera.

Rysunek 9.3 (nagranie nr 42) przedstawia przykład typowej progresji I-V-vi-IV w tonacji D zagranej w stroju DADGAD. Zwróć uwagę na to, że mój program wylicza struny od najwyższej do najniższej.

Rysunek 9.3.
Granie w stroju
DADGAD

	DADGAD		DADGAD		DADGAD		DADGAD
	① = D		④ = D		① = D		④ = D
	② = A		⑤ = A		② = A		⑤ = A
	③ = G		⑥ = D		③ = G		⑥ = D

	D5	Asus4	h7	Gsus2
T	0	0	0	0
A	0	0	0	0
B	0	0	0	0
	4	2	4	0
	4	2	4	0
	0	0	2	5

© John Wiley & Sons, Inc.

Wykorzystując akordy z rysunku 9.3, możesz zagrać wyjątkową wersję *With or Without You*. Ten utwór U2 jest w standardowym stroju, ale bazuje na tej samej progresji w identycznej tonacji. W ten sposób każdy utwór o podobnej progresji w tonacji D da się przerobić na wersję w stroju DADGAD. Jeśli piosenka zawiera akordy I-V-vi-IV w innej tonacji, możesz ją zagrać w D w stroju DADGAD albo w oryginalnej tonacji, zakładając kapodaster na odpowiednim progu. Sprawdź!

Strój otwarte E

Ten strój ma w nazwie „otwarte”, gdyż struny są nastrojone do konkretnego akordu, zazwyczaj durowego, który możesz zagrać, uderzając puste struny. W stroju **otwarte E** (ang. *open E*) trzeba nadać struny do dźwięków otwartego akordu E w standardowym stroju. Jeśli wciąż masz nastrojoną gitarę do DADGAD, wróć do standardowego stroju, zanim przejdziesz dalej.

Aby przestroić standardowo nastrojoną gitarę do otwartego E, zagraj sobie otwarty akord E. Jak widzisz, musisz przestroić piątą, czwartą i trzecią strunę, żeby nie musieć ich naciskać. W tym celu wykonaj poniższe kroki:

1. Przestrój piątą strunę o cały ton w górę, z A do H.
2. Przestrój czwartą strunę o cały ton w górę, z D do E.
3. Przestrój trzecią strunę o pół tonu w górę, z G do G#.

4. Sprawdź, czy zwiększone napięcie otwartego stroju nie doprowadziło do rozstrojenia pozostałych strun.

To, czy użyjesz tunera, czy wybranej metody strojenia względnego, zależy od Ciebie. Dźwięk H znajdziesz na siódmym progu szóstej struny i do niego możesz dostroić piątą. Potem dostrój czwartą strunę do piątej metodą piątego progu lub porównując flażolety na siódmym i piątym progu. Gdy czwarta struna będzie nastrojona o cały ton wyżej, dopasuj trzecią strunę do jej czwartego progu. Niektórzy ludzie potrafią nastroić gitarę do E na słuch, uderzając struny razem i słuchając brzmienia tego akordu.

Teraz gdy puste struny tworzą akord durowy, możesz grać akordy barowe jednym palcem. Rysunek 9.4 (nagranie nr 43) zawiera jedнопalcowe akordy barowe na piątym i siódmym progu, czyli odpowiednio A i H, oraz akord E w otwartej pozycji. Ten strój sprzyja także graniu flażoletów, które na dwunastym, siódmym i piątym progu tworzą akordy durowe. Flażolety na dwunastym progu mają identyczną wysokość jak dźwięki na dwunastym progu. Flażolety na siódmym progu są o oktawę wyższe niż dźwięki na tym progu, ale wciąż mają te same nazwy. Tylko flażolety na piątym progu nie pokrywają się z dźwiękami na piątym progu. Węzły na tym progu pozwalają uzyskać dźwięki o oktawę wyższe niż węzły na dwunastym progu, co oznacza, że uzyskujesz kolejny akord E, tyle że w jeszcze wyższym rejestrze.

Te trzy akordy — E, A i H — są podstawą wszelkiego rodzaju progresji z akordami I-IV-V. Wybierz jakieś trzyakordowe piosenki w E i zagraj je akordami barowymi w otwartym stroju. Możesz też wybrać piosenkę w innej tonacji i przetransponować ją do E.

Otwarte E
 ① = E ④ = E
 ② = H ⑤ = H
 ③ = G# ⑥ = E

Rysunek 9.4.
 Granie w stroju otwarte E

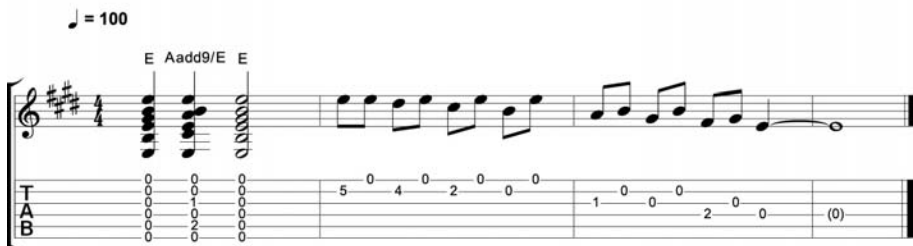
© John Wiley & Sons, Inc.

Następny przykład — z rysunku 9.5 (także nagranie nr 43) — demonstruje wyjątkową formę akordu A oraz łatwy sposób na zagranie progresji I-IV za pomocą dwóch palców. W drugim takcie wykorzystujesz otwarty strój do zejścia po skali E-dur z użyciem pustych strun i dźwięku pedałowego.

Otwarte E
 ① = E ④ = E
 ② = H ⑤ = H
 ③ = G# ⑥ = E

Rysunek 9.5.
 Granie akordów I-IV w stroju otwarte E

© John Wiley & Sons, Inc.

Techniki zaprezentowane na rysunkach 9.4 i 9.5 usłyszysz w utworze *She Talks to Angels* The Black Crowes. Polecam Ci nauczenie się go.

Progresję E-A z rysunku 9.5 możesz zagrać w innych pozycjach, aby uzyskać inne akordy. Na przykład przyciśnij pierwszym palcem wszystkie struny na piątym progu, a potem dodaj drugi i trzeci palec, a uzyskasz A-Dadd9/A. To samo na siódmym progu da Ci progresję H-Eadd9/H.

Strój otwarte E jest jednym z lepszych do grania na gitarze slide'owej. Wróćmy do niego jeszcze w drugiej części rozdziału.

Strój otwarte G

Jak wspomniałem wcześniej, istnieje nieskończenie wiele sposobów innego nastrojenia gitary, a ja skupiam się tylko na kilku wybranych przykładach, które regularnie pojawiają się w muzyce popularnej. Ostatnim przykładem z tej grupy jest strój **otwarte G** (ang. *open G*), w którym puste struny tworzą akord G-dur.

Zaczynając od standardowego stroju, zrób, co następuje:

1. **Przestrój piątą strunę, A, o cały ton w dół, do G.**
2. **Przestrój pierwszą strunę, E, o cały ton w dół, do D.**
3. **Przestrój szóstą strunę, E, o cały ton w dół, do D, albo ściągnij ją z gitary, jak lubi robić Keith Richards z Rolling Stones.**

Po sprawdzeniu, czy pozostałe struny stroją, spróbuj swych sił w ćwiczeniu z rysunku 9.6. Wykorzystuje ono najpopularniejsze palcowania akordów w stroju otwarte G, czyli pierwszy palec przyciskający wszystkie struny oraz dodanie drugiego i trzeciego palca w celu uzyskania progresji I-IV (zasadniczo bardzo podobnej do progresji w stroju otwarte E z rysunku 9.5). Jak w każdym otwartym stroju, możesz skorzystać z flażoletów na dwunastym, siódmym i piątym progu. W tym przypadku uzyskasz akordy G, D i G o oktawę wyzsze.

Rysunek 9.6.
Granie w stroju otwarte G

Otwarte E
 ① = D ④ = D
 ② = H ⑤ = G
 ③ = G ⑥ = D

♩ = 100

	G	Cadd9/G	G	C	Fadd9/C	C	D	Gadd9/D	D	G	D	G
T	0	0	0	0	0	0	7	7	7	12	<7>	<5>
A	0	1	0	0	0	0	7	8	7	<12>	<7>	<5>
B	0	2	0	0	0	0	7	9	7	<12>	<7>	<5>
B	0	0	0	0	0	0	7	7	7	<12>	<7>	<5>

© John Wiley & Sons, Inc.

Na rysunku 9.6 (nagranie nr 44) zwróć uwagę na nieużywaną szóstą strunę. Jeśli jest przestrojona do D, możesz ją grać z każdym akordem, a uzyskasz alternatywną nutę basową. Na przykład otwarte G zmieni się w G/D, czyli akord G z piątym stopniem (D) jako nutą basową. Gdy dołożysz dwa palce, by zagrać Cadd9/G, szosta struna zmieni ten akord w Cadd9/D, w którym inna nuta basowa (D) jest jednocześnie dziewiątym stopniem w akordzie Cadd9. Ponieważ te wersje akordów nie brzmią najczyściej, większość gitarzystów woli nie grać szóstej struny, lub — jak wspomniałem wcześniej — woli ściągnąć ją i stosować ten strój w wersji pięciostrunowej.

Gitarzystą, który najbardziej przyczynił się do wzrostu popularności tego stroju, jest nie kto inny jak Keith Richards. To jego standardowy strój i główny składnik jego niepowtarzalnego brzmienia. Usłyszysz ten strój między innymi w takich klasykach Rolling Stones jak *Honky Tonk Women*, *Brown Sugar* czy *Start Me Up*. Inne rockowe przykłady warte wzmianki to *Twice as Hard* The Black Crowes, *South City Midnight Lady* The Doobie Brothers, *Penny for Your Thoughts* Petera Framptona oraz *Dancing Days* i *Black Country Woman* Led Zeppelin. Ace Frehley dwukrotnie użył tego stroju na albumie *Unmasked* zespołu Kiss, w utworach *Talk to Me* i *Two Sides of the Coin*, tyle że przestroił gitarę ze swojego standardowego stroju Es, uzyskując tak naprawdę strój otwarte Ges. Otwarte G nadaje się do gry rurką slide, więc wrócimy do niego z nowymi przykładami piosenek w następnym części rozdziału.

Gitara slide'owa

Slide to technika polegająca na wykorzystywaniu szklanej lub metalowej rurki, za pomocą której zmienia się wysokości dźwięków na strunach. Rurka działa jak siodelko lub próg, tworząc nowe miejsce, od którego wybrzmiewają struny. Ponieważ nie przyciska się nią strun do gryfu, lecz przesuwają po strunach, możliwe jest uzyskanie **mikrotonów**, czyli dźwięków między półtonami (a więc między progami). Z tego względu gitara slide'owa jest bardzo ekspresyjna, a jej brzmienie przypomina śpiew.

Aby na szybko sprawdzić, o czym mówimy, posłuchaj utworu *Free Bird* Lynyrd Skynyrd, który jest chyba najbardziej znanym współczesnym przykładem wykorzystania tej techniki. Po ośmiu taktach wstępu wchodzi reszta instrumentów, wraz z główną melodią graną rurką na gitarze elektrycznej.

Wybór rurki

Slide może być wykonany z różnych materiałów, a każdy z nich daje nieco inne brzmienie. Do wyboru masz szkło, mosiądz, stal, stal chromowaną, miedź, porcelanę i pyrex. Ogólnie im grubsza rurka, tym mocniejszy dźwięk i dłuższe wybrzmiewanie. Twardość podbija wysokie częstotliwości. Grubsze rurki lepiej się sprawdzają przy gitarach akustycznych. Gitary elektryczne są wspomagane wzmacniaczami, więc można na nich używać cieńszych rurek.

Wybór tak naprawdę jest kwestią osobistych preferencji. Musisz poeksperymentować z różnymi rurkami, aby znaleźć tę, której brzmienie najbardziej Ci odpowiada.

Wybór palca

Równie duży wpływ na brzmienie rurki ma wygoda korzystania z niej. Rurki są puste w środku i zakłada się je na wybrany palec dłoni przyciskającej struny — drugi, trzeci lub czwarty. (Pierwszego palca raczej się nie używa, bo musisz mieć przynajmniej jeden wolny, żeby tłumić struny za rurką i ucinąć niepożądane dźwięki). Niektórzy gitarzyści zakładają slide na czwarty palec i w ten sposób mają jeszcze trzy palce do normalnego przyciskania dźwięków i akordów. Inni, w tym ja, nie potrafili aż tak wprawnie operować czwartym palcem, więc używają drugiego lub trzeciego. Stopień dopasowania rurki do palca wpływa na precyzję grania.

Sprawdź swoje możliwości i wybierz palec, który pozwoli Ci je najpełniej wykorzystać. Mike Campbell z zespołu Toma Petty'ego i Johnny Winter grają czwartym palcem. Duane Allman używa trzeciego palca. Joe Walsh, Bonnie Raitt i Billy Gibbons z ZZ Top noszą slide na drugim palcu. W filmie dokumentalnym *It Might Get Loud* jest scena, w której Jimmy Page, Edge z U2 i Jack White grają na przemian zagrywki z utworu Led Zeppelin *In My Time of Dying* i każdy z nich ma slide na innym palcu.

Najważniejsza jest wprawa w używaniu slide'u. To, czy będziesz mógł korzystać z pozostałych palców, ma drugorzędne znaczenie.

Poprawna technika gry

Gdy już będziesz miał slide na wybranym palcu, musisz ustawić go we właściwej pozycji względem strun i stłumić wszelkie niepożądane dźwięki. Poniższa lista wylicza wszystkie niezbędne elementy poprawnej techniki.

- ✓ Ustaw rurkę prostopadle do strun, tak samo jak progi.
- ✓ Aby wydobyć dany dźwięk, umieść rurkę nad progiem, a nie za nim.
- ✓ Dociśnij rurkę na tyle, żeby wszystkie struny się z nią stykały, ale żeby nie dotykały progów. Struny nie mogą brzęczeć ani o rurkę, ani o progi.
- ✓ Trzymaj rurkę równo i przyciskaj równomiernie do wszystkich strun (a przynajmniej do strun, z których wydobywasz dźwięki).
- ✓ Palcem lub palcami za rurką stłum struny w podobny sposób jak przy podciąganiu.

To, czy będziesz uderzał struny piórkiem, czy palcami, jest kwestią osobistych preferencji. Joe Walsh używa piórka, Duane Allman gra palcami, George Harrison ukrywa piórko w dłoni na czas gry slide'em, a Bonnie Raitt gra palcami i kciukiem. Ważne jest nie to, jak uderzasz, lecz to, żeby pożądanе struny swobodnie wybrzmiewały, a niepożądane były stłumione.

Jak w przypadku każdej techniki gry na gitarze, czyste brzmienie jest efektem współpracy obu rąk w skutecznym tłumieniu niechcianych dźwięków i hałasów.

Gitara do normalnej gry ma ustawioną niską **akcję** strun (czyli odległość od gryfu). Niska akcja ułatwia przyciskanie dźwięków i minimalizuje efekt zwiększenia wysokości dźwięku wskutek rozciągnięcia struny po jej dociśnięciu do progów. Jeśli jednak chodzi o grę rurką, niska akcja strun może powodować niepożądane brzęczenie i stukanie. Z tego powodu wielu gitarzystów grających tą techniką ma ustawioną wyższą akcję strun, bo zależy im na jak najczystszym brzmieniu. Rurką nie dociska się strun do progów, więc nie trzeba się przejmować zwiększeniem wysokości dźwięku po naciśnięciu. Instrumenty używane wyłącznie do gry rurką — gitary rezofoniczne, takie jak gitara Dobro, a także czasem zwykłe gitary — mają zamontowane wyższe siodełko, które dodatkowo zwiększa odległość strun od gryfu. Takie siodełko sprawdza się w grze slide'em, ale uniemożliwia normalne przyciskanie progów.

Najłatwiejszym sposobem na rozpoczęcie przygody ze rurką jest zagranie przykładu z rysunku 9.7. To, że trzeba go zagrać rurką, poznasz po dopisku „w/slide” nad nutami i po skośnych liniach na tabulaturze, które nakazują płynną zmianę wysokości dźwięku. Ustaw rurkę dokładnie nad progiem w dwunastej pozycji, uderz drugą, trzecią i czwartą strunę, a potem powoli przejeżdż rurką w stronę siodełka, nie urywając wybrzmiewających dźwięków. Po skończeniu taktu stłum struny prawą dłonią i wróć z rurką do pozycji startowej. W trzecim takcie uderz te same struny, lecz tym razem powoli przejeżdż w stronę korpusu gitary. Zagraj razem ze mną (filmik nr 33, na którym demonstruję także pozostałe przykłady z tego rozdziału).

Rysunek 9.7.
Początek przygody ze slide'em

© John Wiley & Sons, Inc.

Ponieważ przykład z rysunku 9.7 nie zawiera żadnej melodii, jest tak naprawdę tylko efektem dźwiękowym. Podobną zagrywkę usłyszysz na początku *Bullet the Blue Sky* U2, ale gitara jest przestrojona o pół tonu niżej, do Es. Utwory *May This Be Love* Jimiego Hendriksa i *Whole Lotta Love* Led Zeppelin także zawierają zagrywki rurką, które zasadniczo stanowią tylko efekt dźwiękowy. Carlos Santana pozwala sobie na szaleństwo z rurką około 3:52 w utworze *Victory Is Won*, gdy na początku zagrywki tą techniką jeździ w górę i w dół po strunach, nie celując w żadne konkretne dźwięki.

Ogólnie rzecz ujmując, rurką gra się melodie i solówki, co wymaga większego skupienia na konkretnych dźwiękach niż w poprzednim przykładzie. Stosowanie rurki jest alternatywą dla normalnego grania, oferującą unikalne brzmienie. Abyś mógł je usłyszeć, w następnym przykładzie (z rysunku 9.8) zawarłem tę samą melodię zagrana dwukrotnie — najpierw na normalnie przyciskanych dźwiękach, a potem z wykorzystaniem rurki. Zwróć uwagę na to, że zagrywka zaczyna się od dźwięku na „4”.

Rysunek 9.8.
Początek przygody ze slide'em

© John Wiley & Sons, Inc.

Na końcu pierwszej linijki zaczyna się motyw grany rurką, co sugeruje znajdujący się nad nutami napis „w/ slide”. W typowy dla tej techniki sposób uderz pierwszy dźwięk, a potem przejeżdż do drugiego bez ponownego uderzania strun. Zwróć uwagę na ukośne

linie skierowane w górę lub w dół, pokazujące kierunek ruchu rurką, oraz na luki legato, które oznaczają, że nie należy uderzać drugiego dźwięku z każdej pary. Możesz zagrać tę melodię bez rurki, przesuwając palec od dźwięku do dźwięku, ale uzyskasz zupełnie inny rodzaj dźwięku. Będzie on się zmieniał w półtonowych skokach przy przejściach z progów na próg. Tymczasem rurka wydobywa wszystkie mikrotony między progami, a dodatkowo daje zupełnie inne brzmienie niż to uzyskane z palców.

Grając w normalny sposób, musisz tylko przycisnąć strunę za odpowiednim progiem, który wydobędzie za Ciebie właściwą wysokość dźwięku. W przypadku gitary slide'owej trzeba się nauczyć samodzielnego lokalizowania nut. Progi nie uczestniczą w wydobywaniu dźwięku, więc musisz precyzyjnie trafić rurką we właściwy punkt na strunie, a umiejętność rozróżnienia, czy dany dźwięk „stroj”, wymaga wyrobionego słuchu. Z tym samym wyzwaniem muszą się mierzyć wszyscy instrumentalisci grający na bezprogowych instrumentach, takich jak skrzypce czy kontrabas. Melodia z rysunku 9.8 jest o tyle łatwiejsza, że najpierw słyszysz ją na progach, a dopiero potem zabierasz się do wydobywania jej rurką bez pomocy progów. Polecam Ci granie na zmianę na progach i rurką, aby wyćwiczyć ucho tak, by rozpoznawało dźwięki, i nauczyć się trafiać rurką we właściwe pozycje.

Kolejną zaletą gry rurką jest wibrato. Nieznaczne szybkie ruchy rurką w trakcie wydobywania dźwięku prowadzą do uzyskania falowania przypominającego śpiew. Co ciekawe, melodia jest atrakcyjniejsza dla ucha, gdy wysokości dźwięków są rozmyte techniką wibrato. Ta technika zamazuje granice dźwięków w muzycznie przyjemny sposób.

Rysunek 9.9 przedstawia tę samą melodię, lecz tym razem na końcu każdego przejazdu rurką zostało dodane wibrato. Aby je uzyskać, poruszaj rurką tam i z powrotem szybkimi, nieznacznymi ruchami. Pamiętaj, że możesz to zobaczyć na filmiku nr 33.

Rysunek 9.9.
Granie wibrato
rurką

© John Wiley & Sons, Inc.

Chociaż nie istnieje jedna przepisowa metoda aplikowania wibrato, większość gitarzystów opiera kciuk z tyłu gryfu i wykorzystując go jako oś obrotu, porusza lub potrząsa dłonią, aby rurka przesuwała się nieznacznie po strunach. Zrozumiesz istotę tego ruchu, gdy wyobrazisz sobie potrząsanie galaretką na talerzu, solenie potrawy solniczką lub mieszanie napoju bez łyżeczki, za pomocą nieznacznych okrężnych ruchów dłoni. Nie spinaj się. Dłoń powinna być całkowicie rozluźniona i swobodna. Nie staraj się świadomie kierować rurki tam i z powrotem. Właściwie wykonane wibrato naturalnie wpływa z palców.

Strój temperowany

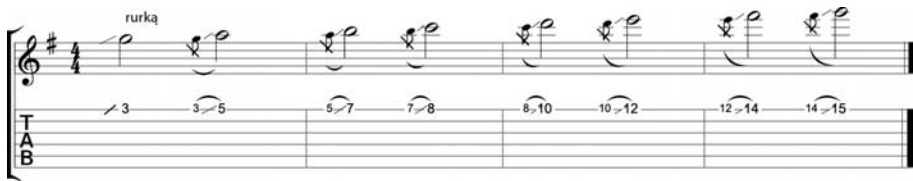
Teoretycznie nuty, które uzyskujesz na progach gitary, nie do końca „stroją”, co wynika z zależności między częstotliwościami i intonacją. Najkrócej rzecz ujmując, gdy idealnie nastroisz dźwięki do jednej tonacji, w innych tonacjach będą z matematycznego punktu widzenia nieco rozstrojone. Nie da się tak rozmieścić progów na gitarze, żeby dźwięki stroiły w każdej tonacji. Ale zamiast tworzyć instrumenty nastrojone do jednej tonacji, wymyślono **system równomiernie temperowany**, w którym

zrezygnowano z perfekcyjnego strojenia, dzięki czemu można zagrać we wszystkich tonacjach i zabrzmieć niemal czysto. Progi gitary są ustawione zgodnie z tym systemem. To oznacza, że wprawny gitarzysta slide'owy z dobrym słuchem muzycznym jest w stanie zagrać czystsze dźwięki niż gitarzysta grający na progach, bo rurkę można umieścić tuż przed lub tuż za progiem i trafić w dokładną lokalizację danej nuty.

Aby przygotować się do grania melodii i solówek, wykorzystaj tę nowo nabytą umiejętność do przeciwczenia schematów skal. Rysunek 9.10 przedstawia skalę G na pierwszej strunie. To świetny przykład, bo pozwala przeciwzyć zarówno przesunięcie półtonowe, jak i całotonowe. Dobrym pomysłem jest zagranie go najpierw normalnie, na progach, aby mieć słuchowy punkt odniesienia. Gdy już opanujesz ten przykład, przejdź do listy kolejnych ćwiczeń, które warto wykonać:

- ✓ Zagraj skalę G od tyłu.
- ✓ Zagraj skalę G na drugiej strunie, zaczynając od ósmego progu.
- ✓ Zagraj skalę G oktawę niżej na czwartej strunie, zaczynając od piątego progu.
- ✓ Zagraj inne skale durowe, zaczynając od odpowiednich dźwięków, na przykład skalę A od piątego progu pierwszej struny, skalę D od trzeciego progu drugiej struny, skalę C od piątego progu trzeciej struny itd.
- ✓ Zagraj inne rodzaje skal durowych i molowych, w tym pentatoniki.

Rysunek 9.10.
Ćwiczenie skal z wykorzystaniem rurki

© John Wiley & Sons, Inc.

W muzyce popularnej bardzo często spotyka się partie grane z wykorzystaniem rurki. W poniższych piosenkach tą techniką są grane melodie lub solówki w standardowym stroju albo, w niektórych przypadkach, na gitarze przestrojonej o pół tonu w dół, do Es. Polecam Ci posłuchanie i nauczenie się tych partii. Niektóre z nich są na tyle proste, że da się je zagrać ze słuchu. Opracowując jakiś motyw, najpierw przyciskaj wszystkie dźwięki na progach, a dopiero potem, gdy nauczysz się ich pozycji, zagraj je rurką. Oto te piosenki:

- ✓ *My Sweet Lord* George'a Harrisona,
- ✓ *Give Me Love (Give Me Peace on Earth)* George'a Harrisona,

- ✓ *Day After Day* Badfinger,
- ✓ *Sister Golden Hair* America,
- ✓ *All Along the Watchtower* Jimiego Hendriksa,
- ✓ *Stairway to Heaven* Led Zeppelin,
- ✓ *Scar Tissue* Red Hot Chili Peppers,
- ✓ *Torn* Natalie Imbruglii,
- ✓ *Freebird* Lynyrd Skynyrd,
- ✓ *The Long Run* The Eagles,
- ✓ *Victim of Love* The Eagles,
- ✓ *Running on Empty* Jacksona Browne'a,
- ✓ *What Is and What Should Never Be* Led Zeppelin,
- ✓ *Tush* ZZ Top,
- ✓ *Layla* Derek and the Dominos.

Granie rurką w otwartych strojach

Na początku rozdziału grałeś w otwartych strojach progresje akordów, przyciskając wszystkie struny jednym palcem. Na przykład w strojach otwarte E i otwarte G uzyskanie akordu IV wymaga przyciśnięcia wszystkich strun na piątym progu, a akordu V — na siódmym progu. We wszystkich otwartych strojach akord na tonice (I) jest dostępny na pustych strunach i na dwunastym progu. Ze względu na to, że akordy barowe są ułożone w jednej linii w poprzek strun, tego typu stroje doskonale sprawdzają się w grze rurką.

Przykład z rysunku 9.11 wymaga gitary przestrojonej do otwartego E (o którym więcej piszę nieco wcześniej w tym rozdziale). Gdy dostroisz gitarę, zagraj progresję I-IV-V-I w tonacji E, przesuwaną rurką od pustych strun do piątego progu, potem na siódmy, a na końcu na dwunasty.

Otwarte E
 ① = E ④ = E
 ② = H ⑤ = H
 ③ = G# ⑥ = E

Rysunek 9.11.
 Granie rurką
 w stroju
 otwarte E

© John Wiley & Sons, Inc.

Gdy opanujesz przykład z rysunku 9.11, poeksperymentuj granie akordów w innym porządku. Przetestuj na przykład progresję dwunastotaktowego bluesa, którą usłyszysz między innymi w utworze *Hide Away* Freddiego Kinga. Możesz też sprawdzić piosenki w innych tonacjach — wystarczy umieścić slide w odpowiedniej pozycji. Jeśli, dajmy na to, chcesz zagrać *Give Me One Reason* Tracy Chapman, zacznij od drugiego progu (Fis), akord H zagraj na siódmym progu, a Cis na dziewiątym. Nie zwracaj sobie na razie głowy żadnymi melodiami czy innymi partiami, tylko skup się na wydobyciu podstawowej progresji akordów za pomocą rurki. Utwór (*I'm Your Hoochie Coochie Man* Muddy'ego Watersa w tonacji A zagrasz na piątym, dziesiątym i dwunastym progu (lub na pustych strunach). Z kolei utwór *How Blue Can You Get? (Live)* B.B. Kinga w tonacji D zagrasz na progach dziesiątym, trzecim i piątym. Do tego ćwiczenia nadaje się każdy utwór z akordami durowymi, niezależnie od tego, czy jest grany rurką, czy nie.

Rysunek 9.12 to bluesowa zagrywka w stroju otwarte E zogniskowana na dwunastej pozycji. Przykład zaczyna się od nuty na „4”. To piąty stopień skali E, H, po którym należy zagrać podstawę, E, na dwunastym progu pierwszej strunie. Zwróć uwagę na to, że pierwszy dźwięk grasz slide'em na drugiej strunie, ale drugiego dźwięku na pierwszej strunie nie grasz już tą techniką. Następną fraza jest podobna, lecz zaczyna się od slide'u na trzeciej strunie do trzeciego stopnia skali E, Gis, po którym trzeba zagrać drugą strunę, a potem pierwszą. W prawdziwie bluesowym duchu zagrywka bazuje na rytmie shuffle. Trzeci takt to zejście po fragmencie pentatoniki e-moll. Jedenasty próg na trzeciej strunie to molowy trzeci stopień, czyli G. Gitarzyści bluesowi bawią się z molowym i durowym trzecim stopniem w ten sposób, że dojeżdżają do molowego, lecz nie zatrzymując się, przesuwają się do durowego. Napięcie zostaje rozwiązane na tonice, E, na dwunastym progu czwartej struny, jak widać na końcu nut.

Otwarte E
 ① = E ④ = E
 ② = H ⑤ = H
 ③ = Gis ⑥ = E

♩ = 100

Rysunek 9.12. Bluesowa zagrywka w stroju otwarte E

© John Wiley & Sons, Inc.

Zagrywkę z rysunku 9.12 można przenieść na piątą lub siódmą pozycję i zagrać odpowiednio w A lub H. Tak naprawdę możesz jej użyć do dowolnego akordu na jakimkolwiek progu. Sprawdź!

W poniższych utworach znajdziesz melodię lub solówkę zagrana slide'em na gitarze w stroju otwarte E:

- ✓ *Statesboro Blues* Allman Brothers Band,
- ✓ *Rocky Mountain Way* Joego Walsh,

- ✓ *Just Got Paid* ZZ Top,
- ✓ *Heartache Tonight* The Eagles,
- ✓ *Slow Ride* Foghat,
- ✓ *Rag Doll* Aerosmith,
- ✓ *The Joker* Steve Miller Band (przestrój gitarę w dół o cały ton).

Rysunek 9.13 przedstawia progresję I-IV-V-I w stroju otwarte G. Nastrój dobrze wszystkie struny, zanim zabierzesz się do gry. Możesz poćwiczyć granie z dowolnym utworem w G, który wykorzystuje te trzy akordy durowe. Przykłady, jakie przychodzą mi do głowy, to *Brown Eyed Girl* Vana Morrisona i *Wonderful Tonight* Erica Claptona. Spróbuj też innych tonacji, przechodząc z rurką na odpowiednią pozycję. Na przykład w *Born in the U.S.A.* Bruce'a Springsteena są akordy H (czwarty próg) i E (dziewiąty próg).

Otwarte G
 ① = D ④ = D
 ② = H ⑤ = G
 ③ = G ⑥ = D

Rysunek 9.13.
 Granie rurką
 w stroju
 otwarte G

© John Wiley & Sons, Inc.

Rysunek 9.14 przedstawia bluesową zagrywkę w stroju otwarte G. Zwróć uwagę na to, że po przejściu z otwartego E na otwarte G podstawa przeniosła się z czwartej struny na trzecią. Na tej samej zasadzie durowy trzeci stopień, na którym bluesmani bawią się półtonami, znajduje się teraz na drugiej strunie. Tę zagrywkę można bez problemu zagrać do akordu C (w piątej pozycji), do akordu D (w siódmej pozycji) lub do dowolnego akordu w odpowiedniej pozycji.

Otwarte G
 ① = D ④ = D
 ② = H ⑤ = G
 ③ = G ⑥ = D

♩ = 100

Rysunek 9.14.
 Zagrywka
 bluesowa
 w stroju
 otwarte G

© John Wiley & Sons, Inc.

Ostatnia lista w tym rozdziale zawiera piosenki z motywami granymi rurką na gitarze w stroju otwarte G. W jednym utworze Bonnie Raitt gitara jest przestrojona o półton niżej, a w innym dwa półtony wyżej. Uważaj na tę zmianę o cały ton, bo o ile nie masz bardzo cienkich strun, zwiększone napięcie otwartego A może przekroczyć próg wytrzymałości Twojej gitary. Oto wspomniana lista:

- ✓ *6th Avenue Heartache* The Wallflowers,
- ✓ *Twice as Hard* The Black Crowes,
- ✓ *Travelling Riverside Blues* Led Zeppelin,
- ✓ *Bad to the Bone* George'a Thorogooda,
- ✓ *In My Time of Dying* Led Zeppelin,
- ✓ *Midnight Rambler* The Rolling Stones,
- ✓ *Love Sneakin' Up on You* Bonnie Raitt,
- ✓ *Something to Talk About* Bonnie Raitt (gitara przestrojona o pół tonu niżej, do otwartego Ges),
- ✓ *Thing Called Love* Bonnie Raitt (gitara przestrojona o cały ton wyżej, do otwartego A).

Skorowidz

A

akcentowanie, 60
szesnastek, 60
akcja strun, 129
akordy, 28
barowe
bazujące na A, 76
bazujące na E, 75
artykulacja, 87

B

belka, 35
BPM, 27

C

cała nuta, 30
chicken pickin', 168
choke, 168
chorągiewka, 35
chwywanie akordów, 71
crosspicking, 155
czwórkowe schematy melodyczne, 192
czytanie
nut, 186
prosty rytmów, 22
rytmów, 33
schematów bicia, 33

Ć

ćwiartka, 26
ćwiczenia rytmiczne, 183
ćwierćnuta, 26
z kropką, 39

D

double-stops, 167
downbeat, 36
dziesięciu gitarzystów, 203
dziesięć utworów technicznych, 199

F

filmiki, 211
flażolety
naturalne, 107
szarpane, 116
szczypane, 119
sztuczne, 112
funkowanie, 57
funkowe szesnastki, 58, 59

G

gitara slide'owa, 128
gitarzyści, 203
granice taktu, 28
granie
hybrydowe, 166
melodii z akordami, 163
na stłumionych strunach, 147
palcami, 157
piórkim, 139
prosty rytmów, 22
rurką, 133
rytmiczne, 183
wibrato rurką, 131
grubość strun, 97

H

hammering, 87
hammer-on, 87

K

kaczka, 46
klik, 26
kropka, 32, 39
krótkie zejście wajchą, 178
kurze szarpanie, 168

Ł

łuk, 31, 38

M

markowane uderzenie, 38
melodia z akordami, 163
metronom, 26
metrum, 25, 27
 12/8, 66
 3/4, 32
 mieszane, 67
 ósemkowe, 66
mieszany schemat rytmiczny, 67
mikroton, 98
młotkowanie, 87

N

nagrania, 209
naliczanie, 25
nieparzyste podziały rytmiczne, 67
niestandardowe stroje gitary, 121
notacja rytmiczna, 27
nurkowanie wajchą, 176

O

obniżone D, 122
oktawy, 84
omijanie strun, 38, 153
oszukane akordy, 51
otwarte
 E, 125
 G, 127
ozdobniki, 94

Ó

ósemka, 35
ósemkowe schematy bicia, 35
ósemkowy rytm mieszany, 63

P

palcowanie
 akordów, 71
 otwartych akordów, 72
 pentatonik, 78
 skal, 78
 skal durowych, 81
pauza, 28, 38, 40
 półnutowa, 30
 szesnastkowa, 54
PIMA, 157
piórko, 139
piórkowanie, 36, 139
 ekonomiczne, 150
 naprzemienne, 140
 naprzemienne, 145
 od wewnątrz, 152
 schematów melodycznych, 187
 tremolo, 173
 z zewnątrz, 152
podciąganie strun, 96
podciągnięcie
 odwrócone, 98
 unisono, 99
 wstępne, 98
podejście wajchą, 178
podwójne drop D, 124
podział na ćwiartki, 26
połówka, 30
poprawna technika gry, 129
popularne schematy
 ósemkowe, 40
 szesnastkowe, 51
półnuta, 30
przednutka, 94
przestrzajanie
 w dół, 122
 w górę, 122
przyciskanie strun, 22
pull-off, 89

R

raking, 148
reguła kciuka, 37, 72
riff, 88
ruchomy mostek, 174
rurka do slide'u, 23
rytm, 21
 mieszany, 63
 z pauzami, 44, 54

S

schematy
 bicia, 35, 41, 43
 ósemkowe, 35
 szesnastkowe, 49
 schematy
 melodyczne
 czwórkowe, 192
 tercjowe, 195
 trójkowe, 188
 sekwencje, 24
 shredding, 139
 shuffle, 64
 skale durowe, 81
 slapping, 169
 slide, 93
 stroje gitary, 23, 121
 strojenie za pomocą flażoletów, 111
 strój
 DADGAD, 125
 Dsus4, 125
 otwarte E, 125
 otwarte G, 127
 temperowany, 132
 styl
 jazzowy, 163
 pianisty, 159
 sweeping, 148
 swing, 64
 system
 notacji palców, 157
 tremolo, 173, 174
 szesnastka, 49
 szesnastkowe schematy bicia, 49

Ś

ścieżki z klikaniem, 26
 ślizg kontrolowany, 93

T

takt, 26
 tapping, 102
 oburęczny, 105
 technika
 chicken pickin', 168
 choke, 168
 crosspicking, 155
 omijanie strun, 153
 pull-off, 90
 raking, 148

rockabilly dwudźwięki, 167
 shredding, 139
 slapping, 169
 slide, 93
 sweeping, 148
 tapping, 102
 tremolo, 145
 techniki
 artykulacyjne, 22, 87
 bicia, 22
 dłoni przyciskającej struny, 69
 dłoni uderzającej struny, 137
 gry palcami, 157
 uderzania strun, 23
 tempo, 25
 szybkie, 186
 umiarkowane, 185
 wolne, 183
 tercjowe schematy melodyczne, 195
 tłumienie
 dłonią, 147
 strun, 40
 tremolo, 145, 173, 174
 trening
 ósemek, 37
 uderzeń w górę, 43
 triola, 61
 ćwierćnutowa, 65
 ósemkowa, 61
 trójkowe schematy melodyczne, 188

U

uderzanie stłumionych strun, 46, 56
 upbeat, 36
 utwory techniczne, 199

W

wajcha, 23, 176
 walec, 32
 wibracje, 100
 wybór
 palca, 128
 rurki, 128
 wybrzmiewanie, 38

Z

zagrywka bluesowa, 135
 zapis nutowy, 25
 zerwanie struny, 89
 znak powtórzenia, 28

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

Przygnębia Cię słaba gra rytmiczna?

Mistrzowie gitary wyglądają, jakby graniu nie sprawiało im wysiłku, ale opanowanie rytmu i technik wymaga naprawdę sporej dawki ćwiczeń. Ten przyjazny poradnik ułatwi Ci zrealizowanie marzenia o tym, by grać jak zawodowy muzyk. Znajdziesz tu mnóstwo praktycznych i szczegółowych instrukcji na każdy temat, od gry akordowej po palcowanie i piórkowanie.

- **Znajdź swój rytm** — *naucz się czytać i grać podstawowe rytmy, popraw umiejętność bicia i graj z większym groove'em.*
- **Piórko lub kostka** — *poznaj zalety i wady gry piórkami i opanuj crosspicking, sweeping oraz piórkowanie naprzemienne i ekonomiczne, aby piórko nie miało dla Ciebie tajemnic.*
- **Zrób to palcem** — *zagraj popularne schematy palcowania i aranżacje w stylu melodii z akordami oraz naucz się gry hybrydowej i perkusyjnego slappingu.*
- **Doszlifuj warsztat** — *poćwicz hammering, pull-off, slide i podciągnięcia strun, rozwijając przy tym zręczność oraz synchronizację palców.*
- **Poznaj lepiej dostępne narzędzia** — *dowiedz się, jak korzystać z piórka, rurki slide i wajchy tremolo.*

Desi Serna jest twórcą prężnie działającej platformy internetowej, na której występuje w roli przekonującego i kontaktowego guru gitary. Ma ogromne doświadczenie — przeprowadził ponad 10 000 godzin prywatnych lekcji i zajęć gry na gitarze. Przez magazyn "Rolling Stone" został ochrzczony „ekspertem teorii muzyki”.

W tej książce znajdziesz:

- tajniki utrzymywania rytmu
- popularne schematy bicia
- techniki ulepszania groove'u
- sposoby artykulacji i ekspresji
- mechanikę piórkowania
- ćwiczenia rozwijające umiejętności czytania nut i gry na gitarze
- piosenki i gitarzystów, którzy zainspirują Twój rozwój rytmiczny i techniczny
- nagrania i filmiki dostępne na stronie poświęconej książce

Zdjęcie na okładce: ©PRSGuitars.com/Marc Quigley

PO ROZUM NA...

www.dlabystrzakow.pl

Zamówienia telefoniczne:

0 801 339900

0 601 339900

septem
septem.pl

Sprawdź najnowsze promocje: <http://dlabystrzakow.pl/promocje>
Książki najchętniej czytane: <http://dlabystrzakow.pl/bestsellery>
Zamów informacje o nowościach: <http://dlabystrzakow.pl/nawosci>

Helion SA: ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice, tel.: 32 230 98 63
e-mail: rady@dlabystrzakow.pl <http://dlabystrzakow.pl>

Cena 34,00 zł

ISBN 978-83-283-2802-0

9 788328 328020